

**Oksana Stepanenko, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Professor at the Department of Accounting and Consulting
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
Kyiv, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-529-7-41>

ECONOMIC RESILIENCE OF BUSINESS: ADAPTING TO ENVIRONMENTAL AND SOCIAL CHALLENGES

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ БІЗНЕСУ: АДАПТАЦІЯ ДО ЕКОЛОГІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

У міру того, як глобальний ландшафт сталого розвитку розвивається, найближчі роки стануть ключовими для компаній, які стикаються з новими викликами та можливостями. Такі події, як Конференція ООН з біорізноманіття (COP16) у Калі та Конференція ООН зі зміни клімату (COP29) у Баку, підкреслили невідкладність трансформаційних дій, водночас змінюючи політичні тенденції, натякають на потенційні зміни в глобальному кліматичному лідерстві. У зв'язку з цим, компанії мають адаптуватися до мінливих очікувань та передбачати нові тенденції, які визначатимуть майбутнє сталого бізнесу. Масштабування ефективних ініціатив у сфері сталого розвитку – від бізнес-моделей замкнутого циклу до стратегій, позитивних для біорізноманіття – сигналізує про перехід від експериментів до виконання. Сталий розвиток стає не просто модним словом – він необхідний для процвітання бізнесу та суспільства в довготривалій перспективі.

Економічна стійкість передбачає створення довгострокового економічного зростання та розвитку без шкоди для здатності майбутніх поколінь задовольняти власні потреби [1]. Економічна стійкість – це не лише питання раціонального використання ресурсів, а й здатність до постійного розвитку, впровадження інновацій та їх ефективної адаптації в бізнес-середовищі. Вона покликана створювати довгострокові стратегії, які сприяють збереженню природних, фінансових ресурсів, стимулюють зростання та конкурентоспроможність. Компанії, що активно впроваджують принципи економічної стійкості, зазвичай займають лідерські позиції у своїх галузях завдяки розробці передових технологій та інноваційних рішень. Це дозволяє їм не лише знижувати негативний вплив на довкілля, а й отримувати економічні переваги, оптимізуючи витрати та відкривати нові можливості для розвитку.

Дотримання принципів економічної стійкості надає компаніям нові можливості для зростання, інновацій та підтримання довіри клієнтів:

1) *конкурентні переваги*: компанії, що активно впроваджують сталі практики, не лише знижують екологічний вплив своєї діяльності, а й отримують стратегічні переваги в умовах динамічного ринку, краще адаптуються до змін законодавства, вимог споживачів і глобальних тенденцій;

2) *зниження ризиків*: сталі практики можуть забезпечити бізнесу захист від коливань цін на ресурси та можливих змін у регулюванні. Зменшуючи залежність від невідновлюваних ресурсів і підвищуючи ефективність їх використання, компанії можуть мінімізувати ризики збоїв у ланцюгах постачання та нестабільності цін;

3) *впровадження інновацій*: коли компанії стикаються з необхідністю досягати більшого з меншими витратами, вони впроваджують нові технології та процеси, які сприяють підвищенню ефективності та продуктивності. Орієнтація на економічну стійкість може стати потужним стимулом для інновацій у всіх сферах бізнесу;

4) *довгострокова життєздатність*: економічно сталий підхід гарантує, що бізнес продовжить працювати та розвиватися без виснаження ресурсів, від яких він залежить. Така перспектива має вагомe значення для побудови стійкого бізнесу, який здатний витримати економічні спади, дефіцит ресурсів, мінливі ринкові умови.

Для кращого розуміння практичного застосування принципів економічної стійкості в реальному житті, розглянемо приклади з різних галузей:

– *Екологічні товари народного споживання*: великі виробники споживчих товарів такі як Unilever, Procter & Gamble (P&G), Coca-Cola, Nestlé, визначили амбітні цілі сталого розвитку, серед яких: відповідальне постачання сировини, зменшення відходів при упакуванні та підвищення енергоефективності виробничих процесів. Ці ініціативи не лише зменшують негативний вплив на довкілля, але й сприяють заощадженню коштів та покращенню іміджу бренду.

– *Зелені будівельні матеріали*: інноваційні компанії в будівельній галузі (Saint-Gobain, Lafarge Holcim (Holcim), BASF, Arup, BioMASON) створюють вуглецево-нейтральні або навіть вуглецево-негативні будівельні матеріали. Застосовуючи перероблені та матеріали на біологічній основі, ці компанії змінюють галузь, водночас мінімізуючи негативний вплив будівництва на довкілля.

– *Трансформація енергетичного сектору*: компанії традиційної енергетики (Iberdrola, Enel, NextEra Energy, Shell) переходять на відновлювальні джерела енергії, такі як вітер і сонце. Цей крок не лише

відповідає глобальним кліматичним цілям, але й забезпечує їх довгостроковий успіх у процесі переходу світу до чистої енергії.

– *Стале сільське господарство*: підприємства сільськогосподарської галузі (John Deere, Trimble, Monsanto (частина Bayer), Corteva Agriscience) впроваджують методи, такі як точне землеробство, з використанням сучасних технологій для оптимізації споживання ресурсів. Цей підхід дозволяє збільшити врожайність культур, зменшити споживання води та використання хімічних речовин.

Вагомий позитивний вплив на економічну стійкість має розвиток талантів, які стають ключовим пріоритетом для компаній при вирішенні глобальних викликів. Керівництво визнає необхідність узгодження професійного зростання співробітників з цілями сталого розвитку та все частіше включає Внутрішні цілі розвитку (IDG) у роботу для стимулювання зовнішніх змін. Розвиток навичок IDG у п'яти аспектах: буття, мислення, відносини, співпраця та сприяння змінам визнається ключовим як для працівників так і для компаній, які прагнуть до лідерства в процесах системних змін. В епоху штучного інтелекту ця тенденція виводить розвиток талантів і сталий розвиток за межі технічних знань, щоб підкреслити людські навички в навігації та управлінні складними системами. Крім того, стратегії розвитку талантів, які об'єднують цілеспрямовану роботу, залучають та утримують найкращих працівників, особливо серед молоді, екологічно свідомих професіоналів. Сьюзен Голдсуорсі зазначає, що «поєднуючи технологічний прогрес з акцентом на те, що робить нас людьми, компанії прискорять перехід до сталого розвитку та культивуватимуть процвітаючу робочу силу, здатну зустрічати складнощі майбутнього з почуттям спокою, впевненості та креативності» [2]. Обґрунтовуючи тенденції сталого розвитку та пріоритети бізнесу Джулія Біндер та Хосе Парра Мояно стверджують, що «у 2025 році два мегатренди, штучний інтелект і сталий розвиток, зійдуться, щоб переосмислити те, як бізнес вирішує екологічні та соціальні проблеми» [2]. Штучний інтелект стане незамінним інструментом для сприяння сталому розвитку, автоматизації складної звітності, покращення якості даних та отримання корисних ідей та рішень. Завдяки жорстким глобальним стандартам, таким як CSRD ЄС, ШІ надасть інструменти для оптимізації процесу дотримання вимог і інтеграції сталого розвитку в бізнес-стратегії.

Економічна стійкість є ключовим фактором, що сприяє поліпшенню довгострокових фінансових показників підприємств, одночасно забезпечуючи позитивний вплив на соціальну та екологічну ситуацію. Орієнтація на принципи сталого розвитку дозволяє організаціям ухвалювати більш обґрунтовані рішення, знижувати ризики та брати участь у вирішенні глобальних проблем. Важливою метою є створення

стійкої бізнес-моделі, яка дозволяє не лише виживати, а й процвітати в умовах швидких змін.

Шлях до економічної стійкості – це не миттєвий процес, а постійний і безперервний. Він включає: навчання, адаптацію та впровадження нових підходів. Компанії, що прагнуть до стійкості, повинні бути готові до труднощів і змін, оскільки такі зміни потребують не тільки інвестицій у нові технології та процеси, але й у людський капітал, навчання співробітників, адаптацію до нових стандартів. Однак ці виклики компенсуються значними перевагами: стійкі компанії мають перевагу в збереженні клієнтів, залученні інвесторів, а також у здатності долати кризи та адаптуватися до змін в економічному середовищі. В результаті економічна стійкість не лише зміцнює фінансові показники компанії, але й створює основу для більш сталого і відповідального розвитку всього суспільства, що, в свою чергу, сприяє побудові більш справедливого та сталого світу для майбутніх поколінь.

Література:

1. The 17 goals. United Nations: Department of Economic and Social Affairs. Sustainable Development. URL: <https://sdgs.un.org/goals> (accessed February 01, 2025).
2. Olynec Natalia (2024) Sustainability trends businesses must watch in 2025. IMD – International Institute for Management Development. URL: <https://www.imd.org/ibyimd/2025-trends/sustainability-trends-businesses-must-watch-in-2025/> (accessed February 01, 2025).